

KRITIK

TEMA: STADEN
SMÅLANDS MUSIK & TEATER
TÄLTTANTEN 2.0
ARKITEKTURMUSEET
MATRIS FÖR SVENSK ARKITEKTUR

KVARTERET GRIMMAN

Pär Eliaeson

KVARTERET GRIMMAN, SÖDERMALM, STOCKHOLM
SAMTLIGA FOTO: PÄR ELIAESON

Det rivs i våra städer igen.

Det är alltid ett misslyckande när en fullt funktionsduglig byggnad jämnas med marken för att ersättas med en ny. Hushållning med resurser, sociala, historiska och estetiska värden ligger alltid i botten för en sådan åtgärd. Rivning borde inte vara ett alternativ för en ansvarsfull fastighetsägare. Rivning är alltid den sämsta lösningen.

Typisk för vår tid är rivningen i kvarteret Grimman på Södermalm i Stockholm, det hus som i ung folkmun smått ironiskt kallats ”Maria Plaza”. Ungdomsbostäder och ungarshotell i en misskött fastighet från tidigt 1960-tal ersätts med nybyggda hyresrätter. Dagens idiotiska hyresrättsbyggande ger hyror i de nya husen med den obligatoriska inbyggda social sorteringen. Tidigare boende erbjuds ersättningslägenheter i helt annat läge i staden. Total effekt med avseende på demografi, segregation och stadens sociala mångfald: extremt ogynnsam.

Några större protester har inte rivningen mött, varken i kvarteret eller staden. Undantaget var den bok och utställning ”Maria farväl” som de tidigare hyresgästerna Sofia Priftis och Linus Hartin fick till i de utrymda lokalerna innan byggnaden förseglades. Människor som bodde i huset mot slutet berättade i text och bild sin historia. I enkelrummen markerades lämningar efter den sparsamma möblering som gjorde rummen till hem. Enkelt och konkret, en effektiv men smått uppgiven manifestation över ”Stockholms utveckling, segregation och rätten till stad och bostad.”

Naturligtvis har rivningen också estetiska och ideologiska förtecken. Den sena modernismens osentimentala och kollektivistiska bostadsetetik är fortfarande svårsmält för många. Den rimmar hemskt illa med det tidiga 2000-talets (pseudo)individualism och banala estetiska effektsökeri. Folkhemssolidariteten bor inte här längre. ■

